

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 354/2025-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti maloletého sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného matkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], práve zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 37P/107/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 37P/107/2023 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **2 500 eur**, ktoré mu **j e** Mestský súd Bratislava II **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Bratislava II **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. I. ÚS 354/2025-27 z 12. júna 2025 ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v napadnutom konaní. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prieťahov a aby mu priznal primerané finančné zadostučinenie 24 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh, rozhodovacej činnosti ústavného súdu (III. ÚS 359/2024, IV. ÚS 585/2024) a vyjadrenia mestského súdu vyplýva, že sťažovateľ vystupuje ako maloletý v konaní o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode. Konanie sa začalo 4. februára 2020 pôvodne na Okresnom súde Bratislava I na základe návrhu matky a bolo vedené pod sp. zn. 2P/9/2020. Tento súd rozhodol o prenesení miestnej príslušnosti na Okresný súd Svidník, ktorý s prenesením príslušnosti vyslovil nesúhlas, a spis bol zaslaný Krajskému súdu v Prešove s tým, že príslušným súdom má byť Okresný súd Bratislava IV. Okresný súd Bratislava IV v konaní sp. zn. 25P/189/2020 predložil vec najvyššiemu súdu, ktorý uznesením sp. zn. 1Ndc/7/2021 z 30. júna 2021 rozhodol o prikázaní veci Okresnému súdu Svidník, ktorý ju viedol pod sp. zn. 5P/26/2021 a 19. novembra 2021 uskutočnil pojednávanie vo veci. Uznesením zo 14. februára 2022 rozhodol o prerušení rozvodového konania do právoplatného skončenia konania vedeného na tomto súde pod sp. 4P/24/2020. Uznesením sp. zn. SK-5P/26/2021 zo 7. augusta 2023 okresný súd, na ktorý prešiel od 1. júna 2023 výkon súdnicstva v predmetnej veci, rozhodol o pokračovaní v prerušenom konaní, keďže konanie vedené pod sp. zn. 4P/24/2020 bolo 28. júla 2023 právoplatne skončené, sťažovateľ bol zverený na čas do rozvodu do osobnej starostlivosti otca, bola upravená vyživovacia povinnosť matky, ako aj jej styk so sťažovateľom.

3. Následne najvyšší súd uznesením sp. zn. 7Ndc/48/2023 z 31. októbra 2023 rozhodol o prikázaní veci mestskému súdu, ktorý ju vedie pod sp. zn. 37P/107/2023. Mestský súd uskutočnil 8. marca 2024 informatívne stretnutie s cieľom pokusu o zmierlivé riešenie a 1. októbra 2024 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu potreby výsluchu sťažovateľa nariadeného na 16. október 2024 (ktorý sa neuskutočnil zo zdravotných dôvodov na strane sťažovateľa) a nariadenia znaleckého dokazovania. Matka opakovane podávala návrhy na prikázanie veci okresnému súdu a 3. novembra 2024 bola mestskému súdu doručená žiadosť otca o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 8Ndc/2/2025 z 12. februára 2025 nevyhovel návrhu matky na prikázanie veci a spis bol mestskému súdu vrátený 28. februára 2025. Dňa 11. marca 2025 mestský súd stanovil termín výsluchu sťažovateľa na 16. apríl 2025, ktorý bol napokon zrušený na základe nesúhlasu matky s týmto výsluchom a nariadil termín pojednávania na 15. máj 2025, ktorý bol zrušený z dôvodu námietky zaujatosti matky proti zákonnej sudkyňi z 5. mája 2025. Spis bol 20. mája 2025 z nadriadeného súdu vrátený bez rozhodnutia o námietke, ktorá nespĺňala náležitosti, resp. sa týkala procesného postupu zákonnej sudkyne. Dňa 21. mája 2025 bol spis zaslaný znaleckému ústavu na vypracovanie znaleckého posudku (na základe uznesenia z 15. októbra 2024).

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ namieta neprimeranú dĺžku napadnutého konania trvajúceho v čase podania ústavnej sťažnosti už 5 rokov a 3 mesiace iba na prvom stupni, ktoré dosiaľ nebolo právoplatne skončené

napriek jeho privilegovanému charakteru. V ústavnej sťažnosti namieta neefektívny postup okresného súdu a mestského súdu spočívajúci najmä v opakovanom prenose miestnej príslušnosti. Aj najvyšší súd mal podľa jeho názoru konať rýchlejšie. Poukazuje na to, že prejednávacia vec nie je natoľko právne ani skutkovo zložitá a že v konaní vystupuje iba ako pasívny účastník, preto mu nemožno pripísať prípadné procesné návrhy matky či otca. Neefektívny postup mestského súdu ilustruje na skutočnosti, že pojednávanie nariadil až po 9 mesiacoch od doručenia spisu a ďalší termín s odstupom ďalších 7 mesiacov.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Mestský súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti po opise jednotlivých úkonov súdu uvádza, že v konaní vedenom pod sp. zn. 37Em/6/2024 z 5. júna 2025 nariadil výkon rozsudku Okresného súdu Svidník v III. výrokovej časti o úprave styku matky so sťažovateľom a v IV. výrokovej časti o informačnej povinnosti otca voči matke sťažovateľa. Súčasne uložil otcovi a sťažovateľovi výchovné opatrenie spočívajúce v podrobení sa odbornému psychologickému poradenstvu a výkon rozsudku odložil. Aj v tomto konaní namietala matka sťažovateľa zaujatosť zákonnej sudkyne, pričom krajský súd spis vrátil bez rozhodnutia o tejto námietke, ktorá sa týkala iba procesného postupu sudkyne. Vo vyjadrení mestský súd zdôrazňuje, že časový aspekt napadnutého konania bol poznačený najmä obštrukčným správaním matky sťažovateľa spojeným aj s nedostavením sa na úkony súdu a vyhýbaním sa odbornej pomoci, čo v spojení s konfliktnými vzťahmi medzi účastníkmi konania zakladá aj skutkovú náročnosť napadnutého konania. Ústavný súd by mal uvedené okolnosti zohľadniť a nevychádzať pri svojom rozhodovaní len z celkovej dĺžky konania.

6. Keďže vyjadrenie mestského súdu obsahuje najmä chronologický popis úkonov (známy aj zo samotného spisu) a tvrdenia týkajúce sa správania matky sťažovateľa, ktoré malo prispieť k predĺženiu napadnutého konania, ktoré však pri posudzovaní namietaného porušenia označených práv sťažovateľa nemajú rozhodujúci charakter, ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné zasielať toto vyjadrenie sťažovateľovi na repliku.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a stanoviskami účastníkov konania vrátane chronologického prehľadu vykonaných úkonov dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

8. Ešte pred tým, ako ústavný súd pristúpi k posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa, považuje za potrebné uviesť, že ústavnou akceptovateľnosťou postupu mestského súdu v napadnutom konaní sa už zaoberal na základe ústavných sťažností matky (III. ÚS 359/2024) aj otca (IV. ÚS 585/2024) sťažovateľa so záverom o porušení ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (napr. I. ÚS 32/2025, II. ÚS 10/2025, IV. ÚS 37/2025).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

11. Ústavný súd zdôrazňuje, že práve v konaniach, ktorých predmetom je rozhodovanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, sa zo strany všeobecných súdov vyžaduje efektívne vedenie konania s mimoriadnou pozornosťou a postup súdu s osobitnou rýchlosťou (obdobne I. ÚS 500/2019). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na judikatúru ESLP, z ktorej vyplýva, že prípady týkajúce sa starostlivosti o deti je nevyhnuté prejednávať so všetkou rýchlosťou (pozri rozsudok vo veci Fiala proti Českej republike z 18. 7. 2006, bod 76, porovnaj tiež rozsudky vo veciach Nuutinen proti Fínsku z 27. 6. 2000, Voleský proti Českej republike z 29. 6. 2004). S ohľadom na uvedené tak povaha napadnutého konania odôvodňovala zo strany ústavného súdu prísnejšie hodnotenie jeho priebehu z toho hľadiska, či v ňom nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou konajúceho súdu nedošlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Ako už ústavný súd konštatoval v nálezoch sp. zn. III. ÚS 359/2024 a IV. ÚS 585/2024, predmetná vec sa vyznačuje faktickou (skutkovou) zložitou, a to vzhľadom na komplikovanú rodinnú situáciu, ktorá vyžadovala nariadenie znaleckého dokazovania na účely posúdenia psychického stavu sťažovateľa, jeho vzťahu k obom rodičom a taktiež posúdenia ich duševného stavu. Uvedené okolnosti teda mali jednoznačne vplyv na dĺžku konania, čo ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia.

13. Ústavný súd vo vzťahu k maloletému sťažovateľovi konštatuje, že ten svojím správaním neprispel k predĺženiu napadnutého konania.

14. Mestskému súdu bola vec postúpená 11. decembra 2023 na základe prikázania z dôvodu vhodnosti uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7Ndc/48/2023 z 31. októbra 2023, avšak ústavný súd do celkovej doby konania nemohol nezohľadniť taktiež dobu ne/konania súdov pred postúpením veci mestskému súdu, a to rešpektujúc materiálnu ochranu označených práv sťažovateľa. Z pohľadu jeho záujmu na právoplatnom skončení veci totiž nie je právne významná zmena miestnej príslušnosti súdu v okolnostiach prejednávanej veci (obdobne I. ÚS 249/2010).

15. Aj vo vzťahu k tretiemu kritériu, postupu samotného súdu, neostáva ústavnému súdu iné než zotrvať na rovnakom konštatovaní ako v nálezoch sp. zn. III. ÚS 359/2024 a IV. ÚS 585/2024,

že vzhľadom na predmet konania a jeho celkovú dĺžku (takmer 5 rokov) nebolo možné považovať postup mestského súdu za optimálny a časové úseky medzi jednotlivými úkonmi za prijateľné.

16. Po komplexnom posúdení všetkých skutočností tak ústavný súd uzatvára, že dĺžku napadnutého konania, prihliadajúc na citlivosť jeho predmetu, hodnotí ako ústavne neakceptovateľnú. Z tohto dôvodu vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

17. Keďže ústavný súd už v náleze sp. zn. III. ÚS 359/2024 uložil mestskému súdu v namietanom konaní konať bez zbytočných prieťahov, nepovažoval za potrebné takýto príkaz podľa čl. 127 ods. 2 druhá veta ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde opakovať aj v posudzovanej veci sťažovateľa (bod 4 výroku tohto nálezu).

18. Sťažovateľ si v ústavnej sťažnosti uplatnil nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 24 000 eur. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za vhodné v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 135 zákona o ústavnom súde priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, majúc pritom na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

19. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal primárne na celkovú dĺžku napadnutého konania v trvaní päť a pol roka na jedinom stupni sústavy súdov, pričom v prejednávanej veci identifikoval dôvod na zníženie tejto sumy z dôvodu skutkovej zložitosti veci (pozri bod 12 tohto nálezu) a na výšku primeraného finančného zadosťučinenia priznaného ostatným účastníkom napadnutého konania v nálezoch sp. zn. III. ÚS 359/2024 a IV. ÚS 585/2024 (od vydania ktorého uplynul ďalší polrok bez meritórneho rozhodnutia vo veci). Vzhľadom na uvedené rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 2 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti sťažovateľ nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

20. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania celkom v sume 949,17 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

21. Pri výpočte trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb

v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Advokátovi patrí náhrada trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (príprava a prevzatie právneho zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v hodnote 2 x 371 eur a režijný paušál 2 x 14,84 eur. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty (sadzba dane vo výške 23 %), pretože právny zástupca je platiteľom tejto nepriamej dane (overené na www.financnasprava.sk). Trovy konania tak predstavujú sumu spolu 949,17 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

22. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. augusta 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu